

НАРЕДБА за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки

Приета с ПМС № 263 от 30.12.1999 г., обн., ДВ, бр. 6 от 21.01.2000 г., в сила от 1.01.2000 г., изм., бр. 61 от 25.07.2000 г., изм. и доп., бр. 19 от 19.02.2002 г., в сила от 1.01.2002 г.

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят условията и редът за деклариране, установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки.

Раздел II Деклариране на трудовите злополуки

Чл. 2. (1) За всяка трудова злополука пострадалият, непосредственият му ръководител или свидетелите на злополуката незабавно уведомяват ръководителя на осигурителя или упълномощеното от него длъжностно лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Незабавно след уведомлението за трудова злополука ръководителят на осигурителя или упълномощеното от него длъжностно лице са длъжни да организират разследване на обстоятелствата на злополуката. При разследването задължително се канят представители на работниците и служителите от комитетите и групите по условия на труд и на синдикалните организации в предприятието.

(3) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) За резултатите от разследването се съставя протокол, който трябва да съдържа данните по чл. 10, ал. 1, като към него се прилагат писмени показания на свидетелите на злополуката.

(4) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Препис от протокола по ал. 3 се предоставя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт (НОИ).

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато обстоятелствата, при които е станала злополуката, дават основания да се предполага, че тя е трудова, ръководителят или упълномощеното от него длъжностно лице са длъжни в срок 3 работни дни от узнаването за нейното настъпване да подадат в териториалното поделение на НОИ по регистрация на осигурителя декларация по образец, утвърден от управителя на НОИ, и обнародвана в "Държавен вестник". Декларацията се вписва в регистъра за трудовите злополуки в предприятието.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Ръководителят или упълномощеното от него

длъжностно лице подава декларацията по ал. 1 и когато при разследването на злополуката, извършено от контролните органи на НОИ, е установено, че злополуката има характер на трудова. В този случай декларацията се подава в срок 3 работни дни от предписанието на контролния орган на НОИ.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато злополуката не бъде декларирана по реда на ал. 1, пострадалият или неговите наследници имат право да подадат декларацията в срок една година от настъпването на злополуката в териториалното поделение на НОИ.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Когато има повече от едно пострадало при злополуката лице, декларация се подава за всяко пострадало лице.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Декларацията се подава в 4 екземпляра, от които два остават в териториалното поделение на НОИ, един се предоставя на пострадалия или на наследниците му и един - на осигурителя.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2000 г., предишен текст на чл. 4, изм. и доп., бр. 19 от 2002 г.) Когато има данни за настъпила трудова злополука, довела до временна неработоспособност, осигурителят предоставя на ТП на НОИ и копие от болничния лист. Ако се издаде разпореждане за признаване на злополуката за трудова и ако има продължение на болничните листове, осигурителят представя и копие от продълженията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) В случаите по ал. 1 копия от болничните листове се изпращат на териториалното поделение на НОИ в 3-дневен срок от представянето им пред осигурителя.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Независимо от подаването на декларацията по чл. 3 осигурителят е длъжен да уведоми незабавно териториалното поделение на НОИ, териториалната администрация на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и другите компетентни органи за всяка злополука, причинила увреждане на повече от трима работещи, както и за всяка злополука, довела до инвалидност или смърт, или има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания. Когато злополуката е довела до инвалидност или смърт, задължително се уведомява и прокуратурата.

Раздел III

Разследване и установяване на трудовите злополуки

Чл. 6. По подадената декларация по чл. 3 териториалното поделение на НОИ открива досие за трудова злополука.

Чл. 7. (1) Въз основа на данните от декларацията длъжностното лице по чл. 60, ал. 1 от Кодекса за задължително обществено осигуряване преценява дали да се открие производство за разследване на злополуката. За откриване на производството по разследване на злополуката се издава заповед от ръководителя на териториалното поделение на НОИ.

(2) Разследването на злополуката е задължително за всички случаи, когато има данни, че е причинено увреждане на повече от трима работещи или злополуката е довела до инвалидност или смърт, или има основание да се предполага, че ще доведе до такива увреждания. В тези случаи производството по разследването на злополуката се открива незабавно независимо от това, дали е подадена декларация.

(3) Производство за разследване на трудова злополука може да се открие и по инициатива на контролните органи на НОИ, когато са налице достатъчно данни за настъпила трудова злополука.

(4) Производство по ал. 1 - 3 се открива независимо от това, дали злополуката се разследва от органите на прокуратурата или от други компетентни органи.

Чл. 8. (1) В заповедта за откриване на производството се определят членовете на комисията за разследване на злополуката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) В случаите на разследване по чл. 7, ал. 2 като членове на комисията се включват: представители на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", по един представител на работодателя и на работещите от комитета или от групата по условия на труд, както и на други компетентни органи в зависимост от конкретния случай.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При всяко разследване на злополука имат право да присъстват, в зависимост от случая, лицата по чл. 58, ал. 4 и 5 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разследването на трудовата злополука трябва да установи конкретните обстоятелства и причини за нейното възникване, вида на уврежданията, както и всички други данни, които ще подпомогнат териториалното поделение на НОИ да се произнесе за характера на злополуката.

Чл. 10. (1) Резултатите от разследването се оформят в протокол, който съдържа данни за:

1. осигурителя;
2. пострадалите лица;
3. мястото и времето на злополуката;
4. свидетелите на злополуката и лицето, оказало първа помощ;
5. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) обща характеристика на работата, извършвана от пострадалия (пострадалите) преди злополуката;
6. специфичното физическо действие, извършвано от пострадалия (пострадалите) в

момента на злополуката, и свързания с това действие материален фактор;

7. отклонения от нормалните действия и условия и материалния фактор, свързан с тези отклонения;

8. начина на увреждане и материалния фактор, причинил увреждането;

9. допуснати нарушения на нормативните актове;

10. лицата, допуснали нарушенията;

11. необходимите мерки за недопускане на подобни злополуки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Протоколът по ал. 1 се прилага към досието за трудовата злополука. Екземпляр от него се връчва от териториалното поделение на Националния осигурителен институт на пострадалия или на неговите наследници и на осигурителя. Екземпляр от протокола се връчва на представителите по чл. 8, ал. 2, както и на съответните органи, осъществяващи експертизата на работоспособността, когато се касае за нетравматично увреждане.

Чл. 11. Лицата по чл. 58, ал. 4 и 5 от Кодекса за задължително обществено осигуряване подписват протокола по чл. 10, че са запознати с него, и ако не са съгласни с констатациите или с начина на провеждане на разследването, в 3-дневен срок дават писмени възражения, които се прилагат към протокола.

Чл. 12. (1) Длъжностното лице по чл. 60, ал. 1 от Кодекса за задължително обществено осигуряване въз основа на данните в досието за трудовата злополука в 7-дневен срок от декларирането издава разпореждане за приемане или за неприемане на злополуката за трудова по утвърден от управителя на НОИ формуляр.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При декларирана злополука по повод на нетравматично увреждане разпореждането по ал. 1 се издава в 7-дневен срок от получаване на решението на органите, осъществяващи експертизата на работоспособността.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разпореждането по ал. 1 се изпраща на осигурения и на осигурителя в 7-дневен срок от издаването му. Копие от разпореждането заедно с един екземпляр от декларацията за трудова злополука се изпраща на съответната териториална администрация на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда".

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) Разпореждането по ал. 1 може да се обжалва от осигурителя и от пострадалия или от неговите наследници по реда на чл. 117 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

Чл. 13. Причинната връзка между настъпилата временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт и злополуката, приета за

трудова, се установява от органите по чл. 15 от Кодекса за задължително обществено осигуряване в производството по експертизата на работоспособността.

Раздел IV

Регистриране и отчитане на трудовите злополуки

Чл. 14. (1) Осигурителят поддържа регистър на трудовите злополуки, в който се вписват:

1. номерът и датата на декларацията за трудова злополука;
2. входящият номер на декларацията в териториалното поделение на НОИ;
3. трите имена и ЕГН (ЛНЧ за чужд гражданин) на пострадалия;
4. мястото и времето на злополуката;
5. номерът и датата на разпореждането на териториалното поделение на НОИ за приемане или за неприемане на злополуката за трудова;
6. последиците от злополуката (временна неработоспособност, временно намалена работоспособност, инвалидност или смърт);
7. броят на дните (календарни и работни) от злополуката.

(2) Осигурителят с писмена заповед определя лице за поддръжане на регистъра по ал. 1 и за съхраняване на декларациите за трудови злополуки.

(3) Осигурителят съхранява декларациите за трудова злополука не по-малко от 5 години считано от датата на регистрацията.

Чл. 15. Националният осигурителен институт създава и поддържа информационна система за трудови злополуки, в която се включват и данните от декларациите за трудова злополука.

Чл. 16. (Отм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.)

Чл. 17. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) За отчитане на трудовите злополуки се установяват следните показатели:

1. коефициент на честота (Кч)

Брой трудови злополуки, станали през
отчетния период

$$Kч = \frac{\text{-----}}{\text{-----}} \times 1000;$$

Средносписъчен брой на осигурените
лица за трудова злополука и
професионална болест

2. индекс на честота (Ич)

Брой трудови злополуки, станали през
отчетния период

$$Ич = \frac{\text{-----}}{\text{-----}} \times 1\,000\,000;$$

Общ брой отработени човекочасове за
отчетния период

3. коефициент на тежест (Кт)

Загубени дни от трудови злополуки, станали
през отчетния период

$$Кт = \frac{\text{-----}}{\text{-----}} ;$$

Средносписъчен брой на осигурените лица за
трудова злополука и професионална болест
за отчетния период

4. индекс на тежест (Ит)

Загубени дни от трудови злополуки, станали
през отчетния период

$$Ит = \frac{\text{-----}}{\text{-----}} \times 1\,000\,000.$$

Общ брой отработени човекочасове за отчетния
период

(2) При определянето на коефициентите по ал. 1 загубените дни от трудови злополуки са в календарни дни.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2002 г.) При определянето на коефициентите по чл. 17, както и за друга статистическа информация за трудовите злополуки:

1. като смъртна се отчита злополуката, при която смъртта е настъпила в деня на злополуката или до една година от деня след злополуката;

2. загубените дни от трудова злополука се отчитат за период до една година от деня след злополуката;

3. денят, в който е настъпила злополуката, не се включва в загубените дни от трудовата злополука.

Чл. 19. Националният осигурителен институт подава периодично информация за трудовите злополуки на Министерството на труда и социалната политика и на Националния статистически институт (НСИ). Периодичността, видът и обемът на информацията се определят съвместно от министъра на труда и социалната политика, от управителя на НОИ и от председателя на НСИ.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Наредбата се приема на основание чл. 57, ал. 3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

§ 2. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2000 г.